

Indhold

BIND 1

Forord · 9

1. Indledning · 13

2. Topografi · 21

2.a. Lokaliteten · 21

2.b. Fjordsystemet og dets kyststrækninger · 23

2.c. Baglandet · 25

3. De arkæologiske undersøgelser · 27

3.a. Udgravningsstrategi · 28

3.b. Detektorafsøgning, prøvegravning og udgravning · 29

3.b.1. Detektorafsøgning 1996-2009 · 29

3.b.2. Dokumentation ved udgravningen · 31

3.b.3. Forundersøgelser · 31

3.b.3.a. Prøvegravning 1997 · 31

3.b.3.b. Prøvesoldning af pløjelag 1998 · 32

3.b.4. Udgravninger · 33

3.b.4.a. Udgravning 1999 · 33

3.b.4.b. Udgravning 2000 · 34

3.b.4.c. Udgravning 2001 · 35

3.b.4.d. Udgravning 2009 · 35

3.c. Analysernes grundlag · 35

3.d. Den kronologiske ramme og dens underinddeling · 36

4. Huskonstruktioner · 39

4.a. Treskibede huse · 39

4.a.1. Konstruktion · 40

4.a.2. Størrelse · 43

4.a.3. Datering · 44

4.a.4. Rumlig fordeling af de treskibede huse · 45

4.a.5. De treskibede huses funktioner · 49

4.b. Grubehuse · 49

4.b.1. Form og størrelse · 50

4.b.2. Konstruktion · 56

4.b.3. Ovne og ildsteder · 59

4.b.4. Fyldskifter i gulvet · 61

4.b.5. Fundmængde · 61

4.b.6. Datering af grubehusene · 64

4.b.7. Funktioner · 68

4.c. Huskonstruktioner, sammenfatning · 73

5. Andre anlægsspor og strukturer · 74

5.a. Ovne · 74

5.b. Brønde · 77

5.c. Smedjer · 79

5.d. Gruber · 80

5.e. Anlæg til hørforarbejdning? · 82

5.f. Stolperækker · 83

5.g. Grøfter · 85

5.h. Vejforløb · 88

5.i. Havnepladsen · 90

5.j. Kulturlag · 93

5.k. Brandplet · 94

5.l. Sammenfatning af andre anlægsspor og strukturer · 95

6. Oldsagsmaterialet · 97

6.a. Metalgenstande · 97

6.a.1. Fibler · 97

Sammenfatning · 118

6.a.2. Vedhæng · 122

6.a.3. Remdele · 126

6.a.4. Armringe og fingerringe · 130

6.a.5. Dragtnåle · 132

6.a.6. Smykkelignende og ornamentale genstande · 136

6.a.7. Vægtlodder og vægtdele · 143

6.a.8. Klipsølv og sølvsmelt · 147

6.a.9. De orientalske mynter · 149

Af Birgitta Hårdh

6.a.10. Skrindele og nøgler · 162

6.a.11. Redskaber og brugsgenstande · 166

6.a.12. Våbendele · 175

6.a.13. Rideudstyr · 181

6.a.14. Patricer, modeller og støbeforme · 182

6.a.15. Øvrige metalgenstande · 184

6.b. Lerkar · 186

- 6.b.1. Uornamenteret bopladskeramik · 188
- 6.b.2. Østersøkeramik · 202
- 6.b.3. Stempelornamenteret keramik · 210
- 6.b.4. Øvrig keramik · 214
- 6.b.5. Sammenfatning, keramik · 215
- 6.c. Øvrige oldsager · 215**
 - 6.c.1. Perler · 215
 - 6.c.1.a. Glasperler · 216
 - 6.c.1.b. Bjergkrystalperler · 229
 - 6.c.1.c. Karneolperler · 230
 - 6.c.1.d. Ravperler · 230
 - 6.c.1.e. Perle af kildekalk · 231
 - 6.c.1.f. Perler af metal · 231
 - 6.c.1.g. Sammenfatning, perler · 232
 - 6.c.2. Kamme · 234
 - 6.c.2.a. Kamme af ben og tak · 234
 - 6.c.2.b. Bronzekam · 245
 - 6.c.2.c. Sammenfatning, kamme · 245
 - 6.c.3. Hulglas · 246
 - 6.c.4. Nåle og prene af ben og tak · 248
 - Af Lone Gebauer Thomsen*
 - 6.c.5. Tenvægte · 251
 - Af Lone Gebauer Thomsen*
 - 6.c.6. Vævevægte · 258
 - Af Lone Gebauer Thomsen*
 - 6.c.7. Genstande af ben · 262
 - 6.c.8. Hvæssesten · 264
 - 6.c.9. Kværnsten · 267
 - 6.c.10. Klæberstenskar · 268
 - 6.c.11. Produktionsaffald · 270
 - 6.c.11.a. Glasperleproduktionsaffald · 270
 - 6.c.11.b. Kammageraffald · 272
 - 6.c.11.c. Jernforarbejdning · 272
 - 6.c.11.d. Bronze · 277
 - 6.c.11.e. Sølv · 277
 - 6.c.11.f. Støbeforme · 277
 - 6.c.12. Metallurgiske undersøgelser af jern · 278
 - Af Henriette Lyngstrøm*
 - 6.c.12.a. Undersøgelsen · 278
 - 6.c.12.b. Ferrit, perlit og *ghost*-struktur – hvad er det? · 281
 - 6.c.12.c. Ind i jernet – slaggeindeslutningernes form og mængde · 282
 - 6.c.12.d. Hvor kom jernet på Vester Egesborg fra? · 283
 - 6.c.12.e. Jernet fra Vester Egesborg · 285
 - 6.c.13. Fauna · 286
 - 6.c.13.a. Analysens grundlag · 286
 - 6.c.13.b. Resultater · 286
 - 6.c.13.b.1. Fisk og fiskeri · 287
 - 6.c.13.b.2. Fugle · 289
 - 6.c.13.b.3. Pattedyr · 290
 - 6.c.13.b.4. Husdyrhold · 293
 - 6.c.13.b.5. Det lokale miljø · 293
 - 6.c.13.c. Sammenligning med andre pladser · 294
 - 6.c.13.d. Sammenfatning, fauna · 294
 - 6.c.14. Flint og fossiler · 295
 - 6.c.14.a. Flint · 295
 - 6.c.14.b. Fossiler · 296
- 7. Bebyggelsens kronologiske faser · 297**
 - 7.a. Anløbspladsens kronologi · 297**
 - 7.b. Øvrige perioder med aktivitet · 304**
 - 7.b.1. Ældre stenalder · 304
 - 7.b.2. Yngre stenalder · 304
 - 7.b.3. Yngre bronzealder · 304
 - 7.b.4. Ældre jernalder · 305
 - 7.b.5. Middelalder · 305
- 8. Pladsens funktioner og karakter · 307**
 - 8.a. Håndværk · 307**
 - 8.a.1. Jernforarbejdning · 307
 - 8.a.2. Tekstilproduktion · 309
 - Af Lone Gebauer Thomsen*
 - 8.a.2.a. Tekstilm fremstilling til husbehov og specialisering – forskellige indfaldsvinkler · 310
 - 8.a.2.b. Tekstilrelaterede aktiviteter på Vester Egesborg · 314
 - 8.a.2.b.1. Fiberforberedning · 316
 - 8.a.2.b.2. Spinding – tenvægtens funktionelle parametre · 317
 - 8.a.2.b.3. Vævning – vævevægtens funktionelle parametre · 322
 - 8.a.2.b.4. Færdiggørelse af tekstil – syning, glatning og tilskæring · 328
 - 8.a.2.c. Tekstilproduktionens omfang og organisation på Vester Egesborg · 330
 - 8.a.3. Glasperlefremstilling · 334
 - 8.a.4. Smykefremstilling · 335
 - 8.a.5. Kamproduktion · 335
 - 8.a.6. Reparation af skibe · 336
 - 8.a.7. Vurdering af håndværkets betydning · 338
 - 8.b. Handel · 340**
 - 8.c. Fiskeri · 345**
 - 8.d. Jagt · 346**
 - 8.e. Landbrug · 346**
 - 8.f. Pladsens karakter · 349**

9. Vester Egesborgs opland · 353	12. Ekskurs. Specialiserede anløbspladers karakteristika – tid til genovervejelse · 413
9.a. Yngre jernalders landskab · 353	12.a. Topografi · 414
9.a.1. Lokaliteten Vester Egesborg · 353	12.b. Struktur · 415
9.a.2. Fjordsystemet og dets kyststrækninger · 354	Sammenfatning, struktur · 425
9.a.3. Baglandet · 357	12.c. Genstandsmateriale · 425
9.b. Det kulturhistoriske opland · 357	13. English summary · 427
9.b.1. Romersk jernalder · 358	Vester Egesborg – a landing and assembly site from the Late Germanic Iron Age and the Viking Age in Southern Zealand · 427
9.b.2. Germansk jernalder · 359	1. Introduction · 427
9.b.3. Vikingetid · 360	2. Topography · 427
9.b.4. Middelalder · 361	3. The archaeological investigations · 427
9.c. Stednavne · 362	4. Houses · 428
9.d. Bebyggelsesudviklingen fra jernalder til middelalder · 366	5. Other structures · 428
10. Vester Egesborg i yngre jernalder · 369	6. Artefacts · 428
10.a. En plads ved kysten · 369	7. The chronological phases of the landing site · 429
10.b. Nye tider – 5.-6. århundrede · 373	8. The functions and character of the site · 429
10.c. Pladsens indre udvikling · 379	9. The hinterland of Vester Egesborg · 430
10.c.1. 7.-8. århundrede · 379	10. Vester Egesborg in the Late Germanic Iron Age and Viking Age · 431
10.c.2. Et ekko fra Europa – 7.-8. århundrede · 382	11. Vester Egesborg from a regional and supraregional perspective · 432
10.c.3. “Den florissante periode” – 9.-10. årh. · 392	12. Excursus. The characteristics of specialised landing sites – time for a reevaluation · 433
10.c.3.a. Afgifter og overfald som dynamisk faktor? · 393	
10.c.3.b. En udvikling i to trin · 399	
10.c.4. Ophør · 402	
10.d. Sammenfatning · 406	
11. Vester Egesborg i regionalt og overregionalt perspektiv · 407	Litteratur · 435
11.a. Lokale og regionale netværk · 407	Noter · 467
11.b. Overregionale forbindelser · 409	

BIND 2

Katalog over konstruktioner

1. Hustomter	2. Øvrige konstruktioner og strukturer		
1.a. Treskibede huse	2.a. Ovne	2.c. Smedeaffaldsgruber	2.f. Kulturlag
1.b. Grubehuse	2.b. Brønde	2.e. Vejforløb	